

2/1991 Sb.

ZÁKON

ze dne 4. prosince 1990

o kolektivním vyjednávání

Změna: [519/1991 Sb.](#)
Změna: [118/1995 Sb.](#)
Změna: [155/1995 Sb.](#)
Změna: [220/2000 Sb.](#)
Změna: [151/2002 Sb.](#)
Změna: [199/2003 Sb.](#)
Změna: [255/2005 Sb.](#)
Změna: [112/2006 Sb.](#), [264/2006 Sb.](#)
Změna: [189/2006 Sb.](#)
Změna: [73/2011 Sb.](#)

Federální shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky se usneslo na tomto zákoně:

§ 1 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

Úvodní ustanovení

Zákon upravuje kolektivní vyjednávání mezi odborovými organizacemi a zaměstnavateli nebo jejich organizacemi, za případné součinnosti státu, jehož cílem je uzavření kolektivní smlouvy.

nadpis vypuštěn

§ 2 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

zrušen

§ 3 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

zrušen

Platnost a účinnost kolektivních smluv

§ 4 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

zrušen

§ 5 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

zrušen

§ 6 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

zrušen

§ 7 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

(1) Smluvní strany kolektivní smlouvy vyššího stupně mohou společně navrhnout, aby bylo ve Sbírce zákonů vyhlášeno sdělení^(4a) Ministerstva práce a sociálních věcí, že kolektivní smlouva vyššího stupně je závazná i pro další zaměstnavatele s převažující činností v odvětví označeném kódem Odvětvové klasifikace ekonomických činností^(4b) (dále jen "odvětví").

(2) Sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí podle [odstavce 1](#) se vyhlásí ve Sbírce zákonů, pokud je kolektivní smlouva vyššího stupně uzavřena

a) organizací zaměstnavatelů, kteří v odvětví, v němž se navrhuje rozšířit závaznost kolektivní smlouvy vyššího stupně, zaměstnávají největší počet zaměstnanců, nebo

b) příslušným vyšším odborovým orgánem, který v odvětví, v němž se navrhuje rozšířit závaznost kolektivní smlouvy vyššího stupně, jedná za největší počet zaměstnanců.

(3) Splnění podmínek stanovených v [odstavci 2](#) se posuzuje k poslednímu dni čtvrtletí, za které jsou k dispozici statistické informace podle [odstavce 6](#).

(4) Návrh na rozšíření závaznosti kolektivní smlouvy vyššího stupně (dále jen "návrh") musí být písemný, podepsaný smluvními stranami na téže listině a musí obsahovat označení kolektivní smlouvy vyššího stupně a odvětví, v němž má být její závaznost rozšířena na další zaměstnavatele. Dále musí obsahovat

a) seznamy zaměstnavatelů, pro které je kolektivní smlouva vyššího stupně závazná, a celkový počet jejich zaměstnanců, seznamy zaměstnavatelů, kteří jsou členy ostatních organizací zaměstnavatelů v tomtéž odvětví, celkové počty jejich zaměstnanců a kódy Odvětvové klasifikace ekonomických činností^{4b)}, nebo

b) celkový počet zaměstnanců, za které jedná příslušný vyšší odborový orgán uvedený v [odstavci 2 písm. b\)](#), to je seznam zaměstnavatelů, u kterých tento orgán působí prostřednictvím příslušného odborového orgánu, a celkový počet jejich zaměstnanců, a počet zaměstnanců, za které jedná jiný příslušný vyšší odborový orgán, který působí v tomtéž odvětví, to je seznam zaměstnavatelů, u kterých tento orgán působí prostřednictvím příslušného odborového orgánu, počet jejich zaměstnanců a jejich kód Odvětvové klasifikace ekonomických činností^{4b)}.

Smluvní strany připojí k návrhu znění kolektivní smlouvy vyššího stupně v písemné a elektronické podobě.

(5) Organizace zaměstnavatelů je povinna pro tyto účely písemně sdělit Ministerstvu práce a sociálních věcí a organizaci zaměstnavatelů, která působí v tomtéž odvětví, na žádost seznam zaměstnavatelů, kteří jsou jejími členy, a celkový počet jejich zaměstnanců. Vyšší odborový orgán je povinen pro tyto účely písemně sdělit Ministerstvu práce a sociálních věcí a vyššímu odborovému orgánu, který působí v tomtéž odvětví, na žádost celkový počet zaměstnanců, za které jedná, a seznam zaměstnavatelů, u kterých působí příslušná odborová organizace.

(6) Skutečnosti stanovené v [odstavci 4](#) prokazují smluvní strany statistickými informacemi Českého statistického úřadu o celkovém počtu zaměstnanců a písemnými sděleními podle [odstavce 5](#).

(7) Pokud návrh nesplňuje náležitosti stanovené v [odstavci 4](#), vyzve Ministerstvo práce a sociálních věcí smluvní strany k odstranění nedostatků, popřípadě k doplnění návrhu a stanoví jim k tomu přiměřenou lhůtu. Zároveň je poučí, že pokud nedostatky neodstraní, popřípadě návrh nedoplní, nebude možné vyhlásit sdělení podle [odstavce 1](#).

(8) Smluvní strany kolektivní smlouvy vyššího stupně mohou vzít návrh zpět do 15 dnů od jeho doručení. Na náležitosti zpětvzetí návrhu se vztahuje [odstavec 4](#) věta první obdobně.

(9) Jsou-li splněny podmínky stanovené v [odstavci 2](#) a návrh obsahuje náležitosti stanovené v [odstavci 4](#), zašle Ministerstvo práce a sociálních věcí bez zbytečného odkladu, nejdříve však po uplynutí lhůty stanovené v [odstavci 8](#), sdělení uvedené v [odstavci 1](#) k vyhlášení do Sbírký zákonů. Ve sdělení uvede též místo, kde se lze seznámit s obsahem kolektivní smlouvy vyššího stupně, jejíž závaznost se rozšiřuje na další zaměstnavatele. Ministerstvo práce a sociálních věcí zároveň zašle kolektivní smlouvu vyššího stupně v elektronické podobě Úřadu práce České republiky - krajským pobočkám a pobočce pro hlavní město Prahu (dále jen „krajská pobočka Úřadu práce“)^{4c)} a zveřejní ji způsobem umožňujícím dálkový přístup. Krajská pobočka Úřadu práce umožňuje každému, kdo o to požádá, nahlédnout do kolektivní smlouvy vyššího stupně, jejíž závaznost byla rozšířena na další zaměstnavatele.

(10) Nejsou-li splněny podmínky stanovené v [odstavci 2](#) nebo návrh neobsahuje náležitosti stanovené v [odstavci 4](#), popřípadě jestliže smluvní strany neodstranily ve stanovené lhůtě nedostatky návrhu, nebo jej nedoplnily, Ministerstvo práce a sociálních věcí písemně vyrozumí smluvní strany, že jejich návrhu nevyhovuje.

§ 7a [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

Kolektivní smlouva vyššího stupně je závazná od prvního dne měsíce následujícího po vyhlášení sdělení podle [§ 7 odst. 1](#) ve Sbírce zákonů pro další zaměstnavatele s převažující činností v odvětví, s výjimkou zaměstnavatele,

- a) na kterého byl nejpozději k tomuto dni prohlášen konkurs^{4d)},
- b) který k tomuto dni zaměstnává více než 50 % fyzických osob se zdravotním postižením^{4e)},
- c) který k tomuto dni zaměstnává méně než 20 zaměstnanců,
- d) u kterého došlo k mimořádné události^{4f)}, jejíž následky k tomuto dni trvají, nebo
- e) pro kterého je závazná jiná kolektivní smlouva vyššího stupně.

§ 8 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

Postup při uzavírání kolektivních smluv

(1) Kolektivní vyjednávání je zahájeno předložením písemného návrhu na uzavření kolektivní smlouvy jednou ze smluvních stran druhé smluvní straně.

(2) Smluvní strana je povinna na návrh písemně odpovědět bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 7 pracovních dnů, není-li dohodnuta jiná doba, a vyjádřit se k těm návrhům, které nepřijala.

(3) Smluvní strany jsou povinny vzájemně spolu jednat a poskytovat si další požadovanou součinnost, pokud nebude

v rozporu s jejich oprávněnými zájmy.

(4) Byla-li kolektivní smlouva uzavřena na dobu určitou, nebo byla-li uzavřena na dobu neurčitou a účastníci si dohodli možnost její změny k určitému datu, nebo došlo-li k její výpovědi, jsou účastníci kolektivní smlouvy povinni nejméně 60 dnů před skončením účinnosti dosavadní kolektivní smlouvy, popřípadě před datem, ke kterému si účastníci dohodli možnost její změny, zahájit jednání o uzavření nové kolektivní smlouvy.

(5) Smluvní strany mohou v kolektivní smlouvě dohodnout možnost změny kolektivní smlouvy a její rozsah; při této změně se postupuje jako při uzavírání kolektivní smlouvy.

§ 9 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

Uložení kolektivních smluv a seznámení s jejich obsahem

(1) Kolektivní smlouvu vyššího stupně a rozhodnutí rozhodce ([§ 13](#)), která se jí týká, je povinna smluvní strana na straně zaměstnavatelů odevzdat k uložení Ministerstvu práce a sociálních věcí (dále jen "ministerstvo").

(2) Uložení kolektivní smlouvy vyššího stupně se oznamuje ve Sbírce zákonů. O oznámení o uložení požádá ministerstvo. Ministerstvo tyto smlouvy bez odkladu po oznámení uložení ve Sbírce zákonů zpřístupní na svých internetových stránkách.

(3) Ministerstvo je povinno na žádost a za stanovený poplatek poskytnout žadateli stejnopis kolektivní smlouvy vyššího stupně.

(4) Smluvní strany jsou povinny uschovávat kolektivní smlouvy a rozhodnutí rozhodců, která se jich týkají, po dobu nejméně pěti let od skončení doby jejich účinnosti.

§ 10 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

Kolektivní spory

Kolektivní spory podle tohoto zákona jsou spory o uzavření kolektivní smlouvy a spory o plnění závazků kolektivní smlouvy, ze kterých nevznikají nároky jednotlivých zaměstnanců.

Řízení před zprostředkovatelem

§ 11 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

(1) Smluvní strany si po dohodě mohou ve sporu zvolit zprostředkovatele. Přijetím žádosti zprostředkovatelem je řízení před zprostředkovatelem zahájeno. Smluvní strany a zprostředkovatel jsou povinni si vzájemně poskytovat požadovanou součinnost.

(2) Nedohodnou-li se smluvní strany na zprostředkovateli, určí zprostředkovatele ze seznamu zprostředkovatelů a rozhodců vedeného ministerstvem na návrh kterékoliv ze smluvních stran příslušné ministerstvo. Doručením rozhodnutí o určení zprostředkovatele je řízení před zprostředkovatelem zahájeno. Ve sporu o uzavření kolektivní smlouvy může být takový návrh podán nejdříve po uplynutí 60 dnů od předložení písemného návrhu na uzavření této smlouvy.

(3) Zprostředkovatelem může být fyzická osoba způsobilá k právním úkonům podle práva České republiky nebo právnická osoba, pokud souhlasí s výkonem této funkce. Jde-li o případy uvedené v předchozím odstavci, musí jít o zprostředkovatele zapsaného v seznamu zprostředkovatelů a rozhodců vedeném ministerstvem.

§ 12 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

(1) Zprostředkovatel písemně sdělí smluvním stranám návrh na řešení sporu do 15 dnů ode dne přijetí žádosti zprostředkovatelem, nebo ode dne doručení rozhodnutí o určení zprostředkovatele, nedohodnou-li se smluvní strany se zprostředkovatelem jinak.

(2) Řízení před zprostředkovatelem se považuje za neúspěšné, jestliže spor není vyřešen do 20 dnů ode dne přijetí žádosti zprostředkovatelem, nebo ode dne doručení rozhodnutí o určení zprostředkovatele, nedohodnou-li se smluvní strany se zprostředkovatelem na jiné době.

(3) Je-li řízení před zprostředkovatelem prohlášeno za neúspěšné, mohou smluvní strany společně požádat ministerstvo o určení zprostředkovatele nového.

(4) Náklady řízení před zprostředkovatelem hradí každá ze smluvních stran jednou polovinou. Součástí nákladů zprostředkovatele je zejména jeho odměna. Nedohodnou-li se smluvní strany se zprostředkovatelem o odměně, náleží mu odměna podle prováděcího předpisu.

Řízení před rozhodcem

§ 13 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

(1) Při neúspěšnosti řízení před zprostředkovatelem smluvní strany mohou po dohodě písemně požádat rozhodce o rozhodnutí ve sporu. Přijetím žádosti rozhodcem je řízení před rozhodcem zahájeno. Smluvní strany a rozhodce jsou povinni si vzájemně poskytovat požadovanou součinnost.

(2) Nedohodnou-li se smluvní strany podle [odstavce 1](#) a jde-li o spor o uzavření kolektivní smlouvy vzniklý na pracovišti, kde je zakázáno stávkovat, nebo o spor o plnění závazků z kolektivní smlouvy, určí rozhodce ze seznamu zprostředkovatelů a rozhodců vedeného ministerstvem na návrh kterékoliv ze smluvních stran ministerstvo; doručením rozhodnutí rozhodci je řízení před rozhodcem zahájeno.

(3) Rozhodcem může být fyzická osoba způsobilá k právním úkonům podle práva České republiky, pokud je zapsána v seznamu zprostředkovatelů a rozhodců vedeném ministerstvem.

(4) Stejná osoba nesmí být zprostředkovatelem a rozhodcem v témže kolektivním sporu.

(5) Rozhodce písemně sdělí smluvním stranám rozhodnutí do patnácti dnů od zahájení řízení. Rozhodce spor rozhodne v mezích návrhů smluvních stran.

(6) Doručením rozhodnutí rozhodce smluvním stranám ve sporu o uzavření kolektivní smlouvy je tato smlouva uzavřena.

(7) Náklady řízení před rozhodci včetně jejich odměny hradí ministerstvo.

§ 14 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

(1) Krajský soud zruší nebo změní na návrh smluvní strany rozhodnutí rozhodce o plnění závazků z kolektivní smlouvy, jestliže je v rozporu s právními předpisy nebo kolektivními smlouvami ([§ 5](#)). Rozhodce písemně sdělí smluvním stranám rozhodnutí do 15 dnů ode dne, kdy se seznámil s předmětem sporu.

(2) Návrh na zrušení nebo změnu rozhodnutí rozhodce může smluvní strana podat do patnácti dnů od jeho doručení. Příslušným je krajský soud, v jehož obvodu má sídlo smluvní strana, proti níž tento návrh směřuje. Při rozhodování postupuje krajský soud podle ustanovení občanského soudního řádu upravujících řízení v prvním stupni; rozhodne však vždy usnesením, proti němuž není přípustné odvolání ani obnova řízení.

(3) Bylo-li rozhodnutí rozhodce zrušeno, rozhodne o sporu též rozhodce; nesouhlasí-li s tím alespoň jedna ze smluvních stran, nebo není-li to z jiných důvodů možné, postupuje se podle [§ 13](#), odst. 2. Při novém rozhodování je rozhodce vázán právním názorem soudu.

(4) Nebyl-li podán ve lhůtě uvedené v odst. 2 návrh na zrušení nebo změnu rozhodnutí rozhodce u soudu, nebo byl-li tento návrh soudem zamítnut, nebo řízení zastaveno, je doručené rozhodnutí rozhodce v právní moci.

(5) Právomocné rozhodnutí rozhodce o plnění závazků z kolektivní smlouvy je soudně vykonatelné⁶⁾.

§ 15 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

(1) Ministerstvo práce a sociálních věcí stanoví vyhláškami postup při

- a) ukládání kolektivních smluv vyššího stupně,
- b) výběru zprostředkovatelů a způsob jejich zápisu do seznamu zprostředkovatelů, jakož i další řízení před zprostředkovatelem,
- c) výběru rozhodců, způsob ověřování jejich odborných znalostí, jejich zápisu do seznamu rozhodců, jakož i další úpravu řízení před rozhodcem.

(2) Ministerstvo práce a sociálních věcí v dohodě s Ministerstvem financí stanoví vyhláškou

- a) výši odměny zprostředkovateli a rozhodci,
- b) výši poplatku za poskytnutí stejnopisu kolektivní smlouvy vyššího stupně,
- c) výši a způsob úhrady nákladů řízení před rozhodcem.

Stávka ve sporu o uzavření kolektivní smlouvy

§ 16 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

(1) Nedojde-li k uzavření kolektivní smlouvy ani po řízení před zprostředkovatelem a smluvní strany nepožádají o řešení sporu rozhodce, může být jako krajní prostředek ve sporu o uzavření kolektivní smlouvy vyhlášena stávka.

(2) Stávkou se rozumí částečné nebo úplné přerušení práce zaměstnanci.

(3) Solidární stávkou se rozumí stávka na podporu požadavků zaměstnanců stávkujících ve sporu o uzavření jiné kolektivní smlouvy.

(4) Za účastníka stávky se po celou dobu jejího trvání považuje zaměstnanec, který s ní souhlasil; zaměstnanec, který se ke stávce připojil, se za jejího účastníka považuje ode dne připojení se ke stávce.

§ 17 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

(1) Stávku ve sporu o uzavření podnikové kolektivní smlouvy vyhláší a o jejím zahájení rozhoduje odborová organizace, jestliže se stávkou souhlasí alespoň dvě třetiny zaměstnanců zaměstnavatele zúčastněných na hlasování o stávce,

jichž se má tato smlouva týkat, za předpokladu, že se hlasování zúčastnila alespoň polovina všech zaměstnanců zaměstnavatele, jichž se má tato smlouva týkat.

(2) Stávku ve sporu o uzavření kolektivní smlouvy vyššího stupně vyhláší a o jejím zahájení rozhoduje odborová organizace, jestliže se stávkou souhlasí alespoň dvě třetiny zaměstnanců zaměstnavatele zúčastněných na hlasování o stávce, jichž se má kolektivní smlouva vyššího stupně týkat, za předpokladu, že se hlasování zúčastnila alespoň polovina všech zaměstnanců, jichž se má kolektivní smlouva vyššího stupně týkat.

(3) Při vyhlášení a zahájení solidární stávky se postupuje obdobně podle předchozích odstavců.

(4) Odborová organizace musí písemně oznámit zaměstnavateli alespoň tři pracovní dny předem

a) kdy bude stávka zahájena,

b) důvody a cíle stávky,

c) počet zaměstnanců, kteří se stávky zúčastní, a seznamy pracovišť, která nebudou v době stávky v provozu.

(5) Zaměstnanci uvedení v [§ 20 písm. q\), h\), i\), j\), k\)](#) se pro účely zjištění celkového počtu zaměstnanců nezahrnují, ani se neúčastní hlasování o stávce. O výsledku hlasování musí příslušný odborová organizace pořídit zápis.

§ 18 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

(1) Zaměstnanci nesmí být bráněno účastnit se stávky, ani nesmí být donucován k účasti na stávce.

(2) Odborová organizace, která je oprávněna jednat za účastníky stávky, musí umožňovat přiměřený a bezpečný přístup na pracovišti zaměstnavatele a nesmí bránit zaměstnancům, kteří chtějí pracovat, v přístupu na toto pracoviště o odchodu z něho nebo jim vyhrožovat jakoukoli újmu; o přerušení práce s nimi mohou pouze jednat.

§ 19 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

(1) Odborová organizace, která rozhodla o zahájení stávky, je povinna poskytnout zaměstnavateli nezbytnou součinnost po celou dobu trvání stávky při zabezpečení nezbytné činnosti a provozu zařízení, u nichž to vyžaduje jejich charakter nebo účel s ohledem na bezpečnost a ochranu zdraví nebo možnost vzniku škody na těchto zařízeních.

(2) Zaměstnanci, kteří vykonávají práce při zabezpečování činností uvedených v [odstavci 1](#), se řídí pokyny zaměstnavatele.

§ 20 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

Nezákonná podle tohoto zákona je stávka

a) které nepředcházelo řízení před zprostředkovatelem ([§ 11 a 12](#)); to neplatí v případě solidární stávky ([§ 16 odst. 3](#)),

b) která byla vyhlášena nebo pokračuje po zahájení řízení před rozhodcem ([§ 13 a 14](#)) nebo po uzavření kolektivní smlouvy,

c) která nebyla vyhlášena nebo zahájena za podmínek stanovených v [§ 17](#),

d) vyhlášená nebo zahájená z jiných důvodů než jsou uvedeny v 16,

e) solidární, pokud zaměstnavatel účastníků této stávky zejména s ohledem na hospodářskou vázanost nemůže ovlivnit průběh nebo výsledek stávky zaměstnanců, na podporu jejichž požadavků je solidární stávka vyhlášena,

f) v případě branné pohotovosti státu a v době mimořádných opatření,⁶⁾

g) zaměstnanců zdravotnických zařízení nebo zařízení sociální péče, pokud by stávkou došlo k ohrožení života nebo zdraví občanů,

h) zaměstnanců při obsluze zařízení jaderných elektráren, zařízení se štěpným materiálem a zařízení ropovodů nebo plynovodů,

i) soudců, prokurátorů, příslušníků ozbrojených sil a ozbrojených sborů a zaměstnanců při řízení a zabezpečování letového provozu,

j) příslušníků sborů požární ochrany, zaměstnanců závodních jednotek požární ochrany a členů záchranných sborů zřízených podle zvláštních předpisů pro příslušná pracoviště⁷⁾ a zaměstnanců zabezpečujících telekomunikační provoz, pokud by stávkou došlo k ohrožení života nebo zdraví občanů, popřípadě majetku,

k) zaměstnanců, kteří pracují v oblastech postižených živelními událostmi, ve kterých byla příslušnými státními orgány vyhlášena mimořádná opatření.

§ 21 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

Zaměstnavatel, popřípadě organizace zaměstnavatelů nebo prokurátor mohou podat návrh na určení nezákonnosti stávky ke krajskému soudu, v jehož obvodu má sídlo odborová organizace, proti níž tento návrh směřuje; návrh nemá odkladný účinek. Krajský soud postupuje při rozhodování podle stanovení občanského soudního řádu, upravující řízení v prvním stupni.

§ 22 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

Pracovněprávní nároky

- (1) V době účasti na stávce nepřísluší účastníkovi stávky mzda ani náhrada mzdy.
- (2) Účast na stávce v době před právní mocí rozhodnutí soudu o nezákonnosti stávky se posuzuje jako omluvená nepřítomnost v zaměstnání.
- (3) Účast na stávce po právní moci rozhodnutí soudu o nezákonnosti stávky se považuje za neomluvenou nepřítomnost v zaměstnání.
- (4) Zaměstnanci, který není účastníkem stávky, umožní zaměstnavatel výkon práce. Pokud tento zaměstnanec nemůže v důsledku stávky konat práci, přísluší mu náhrada mzdy ve výši průměrného výdělku; koná-li práci podle [§ 19](#), za kterou přísluší nižší mzda nebo plat, poskytne mu zaměstnavatel doplatek do výše průměrného výdělku⁸⁾.

§ 23 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

Odpovědnosti za škodu

- (1) Za škodu vzniklou událostí, k níž došlo v průběhu stávky, odpovídá účastník stávky zaměstnavateli nebo zaměstnavatel účastníkovi stávky podle [občanského zákoníku](#). Jde-li však o škodu, k níž došlo při zabezpečování činnosti podle [§ 19](#), odpovídají podle zákoníku práce.10)
- (2) Za škodu způsobenou výlučně přerušením práce stávkou účastník stávky zaměstnavateli a zaměstnavatel účastníkovi stávky neodpovídají.
- (3) Odborová organizace, která rozhodla o zahájení stávky, odpovídá podle [občanského zákoníku](#)¹¹⁾ zaměstnavateli za škodu, k níž došlo z důvodů neposkytnutí nezbytné součinnosti podle [§ 19 odst. 1](#).
- (4) Jestliže soud rozhodl, že stávka je nezákonná, odborová organizace, která stávku vyhlásila, odpovídá podle [občanského zákoníku](#)¹¹⁾ zaměstnavateli za škodu, která mu takovou stávkou vznikla.

§ 24 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

Nároky ze sociálního zabezpečení

Při zjišťování výše příjmů pro poskytování dávek pomoci v hmotné nouzi³⁴⁾ a sociálních služeb^{34a)} se nepřihlíží ke ztrátě nebo poklesu příjmu z důvodu účasti na stávce.

§ 25 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

V průběhu stávky zaměstnavatel nesmí přijímat náhradou za účastníky stávky na jejich pracovní místa jiné občany.

§ 26 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

Stávka je ukončena, jestliže o tom rozhodla odborová organizace, která stávku vyhlásila nebo rozhodla o jejím zahájení. Ukončení stávky musí odborová organizace bez zbytečného odkladu písemně oznámit zaměstnavateli.

Výluka

§ 27 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

- (1) Nedojde-li k uzavření kolektivní smlouvy ani po řízení před zprostředkovatelem a smluvní strany nepožádají o řešení sporu rozhodce, může být jako krajní prostředek řešení sporu o uzavření kolektivní smlouvy vyhlášena výluka.
- (2) Výlukou se rozumí částečné nebo úplné zastavení práce zaměstnavatelem.
- (3) Zahájení výluky, její rozsah, důvody, cíle a jmenný seznam zaměstnanců, vůči nimž je výluka uplatněna, musí zaměstnavatel oznámit odborové organizaci alespoň tři pracovní dny předem. Ve stejné lhůtě je zaměstnavatel povinen oznámit výluku zaměstnancům, vůči nimž je uplatněna.

§ 28 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

Nezákonná podle tohoto zákona je výluka

- a) které nepředcházelo řízení před zprostředkovatelem ([§ 11](#) a [12](#)),
- b) která byla vyhlášena nebo pokračuje po zahájení řízení před rozhodcem ([§ 13](#) a [14](#)) nebo po uzavření kolektivní smlouvy s výjimkou výluky při solidární stávce,
- c) která nebyla vyhlášena zaměstnavatelem z důvodů a za podmínek stanovených v [§ 27](#),
- d) v případě branné pohotovosti státu a v době mimořádných opatření,

e) vztahující se na zaměstnance zdravotnických zařízení nebo zařízení sociální péče, pokud by došlo k ohrožení života nebo zdraví občanů,

f) vztahující se na zaměstnance při obsluze zařízení jaderných elektráren, zařízení se štěpným materiálem a zařízením ropovodů nebo plynovodů,

g) vztahující se na soudce, prokurátory, příslušníky ozbrojených sil a ozbrojených sborů při řízení a zabezpečování letového provozu,

h) vztahující se na příslušníky sborů požární ochrany, zaměstnance závodních jednotek požární ochrany a členy záchranných sborů řízených podle zvláštních předpisů pro příslušná pracoviště a zaměstnance zabezpečující telekomunikační provoz, pokud by výlukou došlo k ohrožení života nebo zdraví občanů, popřípadě majetku,

i) vztahující se na zaměstnance, kteří pracují v oblastech postižených živelnými událostmi, ve kterých byla příslušnými státními orgány vyhlášena mimořádná opatření.

§ 29 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

Odborová organizace nebo prokurátor mohou podat návrh na určení nezákonnosti výluky ke krajskému soudu, v jehož obvodu má sídlo příslušný zaměstnavatel, proti němuž tento návrh směřuje; podání tohoto návrhu nemá odkladný účinek. Krajský soud postupuje při rozhodování podle ustanovení [občanského soudního řádu](#), upravující řízení v prvním stupni.

§ 30 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

(1) Nemohl-li zaměstnanec konat práci, protože vůči němu byla uplatněna výluka, jde o překážku v práci na straně zaměstnavatele.¹⁶⁾ Nejde-li o nezákonnou výluku, přísluší zaměstnanci náhrada mzdy pouze ve výši poloviny průměrného výdělku.

(2) Za škodu vzniklou událostí, k níž došlo v průběhu výluky, odpovídá zaměstnanec, vůči němuž byla uplatněna výluka, zaměstnavateli a zaměstnavatel zaměstnanci, vůči němuž byla uplatněna výluka, podle občanského zákoníku.⁹⁾ Za škodu způsobenou výlučně přerušením práce výlukou zaměstnanec, vůči němuž byla uplatněna výluka, zaměstnavateli a zaměstnavatel zaměstnanci, vůči němuž byla uplatněna výluka, neodpovídají.

(3) Nároky z nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení zaměstnance, vůči němuž byla uplatněna výluka, se posuzují tak, jako by k výluce nedošlo. Pro účely důchodového pojištění se při stanovení osobního vyměřovacího základu¹⁷⁾ doba výluky nezahrnuje do rozhodného období. Při zjišťování výše příjmů pro poskytování dávek pomoci v hmotné nouzi³⁴⁾ a sociálních služeb^{34a)} se přihlíží k poklesu příjmů z důvodů výluky.

§ 31 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

Výluka je ukončena, jestliže o tom rozhodl zaměstnavatel, který výluku vyhlásil; ukončení výluky bez zbytečného odkladu písemně oznámí odborové organizaci. Ukončení výluky oznámí zaměstnavatel též zaměstnancům, vůči nimž byla výluka uplatněna.

§ 32 [\[Praktický komentář\]](#) [\[Komentář WK\]](#)

Společné a přechodné ustanovení

(1) Pokud tento zákon nestanoví jinak, řídí se pracovněprávní vztahy podle tohoto zákona [zákonem práce](#).

(2) Na kolektivní smlouvy uzavřené před účinností tohoto zákona se vztahují ustanovení tohoto zákona; platnost těchto kolektivních smluv končí nejpozději 30. června 1991 pokud se smluvní strany nedohodnou jinak.

§ 33 [\[Komentář WK\]](#)

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnost dnem 1. února 1991.

Vybraná ustanovení novel

[Čl.LIX zákona č. 264/2006 Sb.](#)

Přechodné ustanovení

Řízení před zprostředkovatelem nebo rozhodcem, řízení o zrušení rozhodnutí rozhodce, řízení o zrušení stávky nebo výluky, vyhlášených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, a řízení o nezákonnosti stávky, zahájená u krajského soudu přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se řídí dosavadní právní úpravou.

1) [§ 20 zákoníku práce](#).

- 4a) [§ 2 odst. 1 písm. e\) zákona č. 309/1999 Sb.](#), o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv.
- 4b) [§ 18 odst. 1 a § 19 zákona č. 89/1995 Sb.](#), o státní statistické službě, ve znění zákona č. [220/2000 Sb.](#) a zákona č. [411/2000 Sb.](#)
- 4c) [§ 8 odst. 1 písm. m\) zákona č. 435/2004 Sb.](#), o zaměstnanosti.
- 4d) Zákon č. [328/1991 Sb.](#), o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů.
- 4e) [§ 67 zákona č. 435/2004 Sb.](#)
- 4f) [§ 2 písm. b\) zákona č. 239/2000 Sb.](#), o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. [320/2002 Sb.](#)
- 5) [§ 274 písm. h\) občanského soudního řádu.](#)
- 6) [§ 46 až 48 zákona č. 92/1949 Sb.](#), branný zákon (úplné znění č. [309/1990 Sb.](#)).
- 7) Např. vyhláška Českého báňského úřadu č. [341/1992 Sb.](#), o báňské záchranné službě, a vyhláška Slovenského báňského úřadu č. [69/1988 Sb.](#), o báňské záchranné službě.
- 8) [§ 40 a 208 zákoníku práce.](#)
- 9) [§ 420](#) a násl. občanského zákoníku.
- 10) [§ 170 a násl. zákoníku práce.](#)
- 11) [§ 145 a násl. hospodářského zákoníku.](#)
- 12) [§ 15 odst. 1, § 16 a § 25 odst. 1 zákona č. 54/1956 Sb.](#), o nemocenském pojištění zaměstnanců, ve znění pozdějších předpisů.
- 14) Zákon č. [100/1988 Sb.](#), o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Nařízení 3 vlády ČSSR č. [117/1988 Sb.](#), o zařazování zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení.
- 16) [§ 130 odst. 1 zákoníku práce.](#)
- 17) [§ 16 zákona č. 155/1995 Sb.](#), o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.
- 34) Zákon č. [111/2006 Sb.](#), o pomoci v hmotné nouzi.
- 34a) Zákon č. [108/2006 Sb.](#), o sociálních službách.